

Dosarul nr. 3ra-687/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (jud: I. Dutca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

ÎNCHEIERE

12 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Evghenia Partolea împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 01 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,

c o n s t a t ă :

La data de 12 iunie 2018, Evghenia Partolea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 28 ianuarie 2017, a decedat soțul Boris Partolea, care era beneficiar de pensie pentru vechime în muncă ca polițist, după o activitate de 43 de ani în poliție, stabilită prin Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, care la data decesului constituia 5300 de lei.

La data de 16 februarie 2017, s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca cu cerere privind acordarea pensiei de urmaș, ca urmare a pierderii întreținătorului soțul Partolea Boris, începând cu luna martie 2017 pensia ei pentru limita de vârstă fiind suspendată. Prin răspunsul nr. P-2200/17 din 29 decembrie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că cerere de stabilire a pensiei în cazul pierderii întreținătorului în adresa CNAS nu este.

A susținut că după nenumărate adresări telefonice și stabilirea faptului că la Casa

Teritorială de Asigurări Sociale Soroca a fost depusă cerere de acordare a pensiei de urmaș, abia la data de 29 martie 2018 (peste un an și o lună) Casa Națională de Asigurări Sociale a emis decizia nr. 22091-1 cu privire la pierderea întreținătorului, prin care i-a fost acordată pensia de urmaș în temeiul art. 37 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor nr.1544 din 23 iunie 1993, în mărime de 1467,28 de lei.

Evghenia Partolea a invocat că nu este de acord cu această decizie și modalitatea de stabilire a cuantumului pensiei de urmaș, din următoare considerente. La 07 iulie 2017, a fost abrogat art. 66 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, care prevedea că polițistul beneficiază de dreptul la pensie în condițiile stabilite de Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

A menționat că anterior polițiștii beneficiau de pensie în baza unei legi speciale, însă odată ce prevederea privind dreptul la pensie a polițiștilor a fost abrogată, organul de asigurări sociale este obligat să țină cont de noile prevederi aplicabile. Astfel, la data emiterii deciziei nr. 22091-1 din 29 martie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale nu mai avea niciun temei legal de a face un calcul în baza unei legii abrogate și urma să stabilească pensia de urmaș în conformitate cu art. 26 alin.(1) lit. a) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Reclamanta a precizat că a fost în relații de căsătorie cu soțul timp de 45 de ani și după decesul acestuia nu s-a recăsătorit. Din momentul depunerii cererii privind acordarea pensiei de urmaș, pensia ei de limită de vârstă în mărime 980 de lei a fost suspendată, iar începând cu luna martie a anului 2017 nu a beneficiat nici de pensia de urmaș și nici de cea pentru limita de vârstă, or, abia după emiterea deciziei din 29 martie 2018 i-a fost achită în lunile aprilie și mai pensie de urmaș în mărime de 1467,28 de lei.

La data de 02 mai 2018 a contestat cu cerere prealabilă decizia nr. 22091-1 din 29 martie 2018, prin care a solicitat anularea acesteia și acordarea pensiei de urmaș, calculată în baza Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, în cuantum de 50 % din pensia aflată în plată a susținătorului decedat Boris Partolea, adică 50 % din suma de 5300 de lei, ceea ce constituie suma de 2650 de lei.

Prin răspunsul nr. P-958/18 din 28 mai 2018, recepționat la 06 iunie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă, invocând că pensia în cazul pierderii întreținătorului – pensionar al Ministerului Afacerilor Interne, se calculează conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993 și nicidecum în baza Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Evghenia Partolea a solicitat anularea deciziei nr. 22091-1 din 29 martie 2018, recunoașterea ca fiind ilegal a refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-958/18 din 28 mai 2018 privind stabilirea pensiei de urmaș în cuantum de 50 % din pensia stabilită și aflată în plata decedatului Boris Partolea în mărime de 5300 lei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească pensie de urmaș în cuantum de 50% din pensia stabilită și plătită decedatului Partolea Boris în mărime de 2650 lei, începând cu luna martie 2017.

Prin hotărârea din 01 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, acțiunea depusă de către Evghenia Partolea a fost admisă integral și a fost anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 22091-1 din 29 martie 2018, prin care Evgheniei Partolea i-a fost stabilită pensia de 30 % pentru pierderea întreținătorului. A fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-958/18 din 28 mai 2018 privind stabilirea pensiei de urmaș în cuantum de 50 % din pensia stabilită și aflată în plata decedatului Boris Partolea, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească pensia de urmaș Evgheniei Partolea în cuantum de 50 % din pensia stabilită și aflată în plata decedatului Boris Partolea, începând cu luna martie 2017.

Prin decizia din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 01 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată au constatat că la momentul emiterii actului administrativ contestat, prevederile art. 66 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, care stipulau că polițistul beneficiază de dreptul la pensie în condițiile stabilite de Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, nu erau aplicabile speței, fiind abrogate prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 94 din 02 iunie 2017, în vigoare din 07 iulie 2017. Prin urmare, Casa Națională de Asigurare Socială urma să aplice prevederile Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, potrivit cărora, cuantumul pensiei de urmaș se calculează în mărime de 50 % pentru fiecare urmaș.

La data de 29 martie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 01 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii.

A indicat că decedatul Boris Partolea a fost beneficiar de pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, stabilită de Ministerul Afacerilor Interne. Astfel, conform art. 37 alin. (1) lit. b) din această Lege, pentru familiile militarilor, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, decedate în urma schilodirii într-un accident nelegat de îndeplinirea îndatoririlor de serviciu militar (de serviciu) sau în urma unei afecțiuni contractate în timpul îndeplinirii serviciului, pensia în cazul pierderii întreținătorului se stabilește în mărime de 30 procente din câștigul întreținătorului pentru fiecare membru inapt pentru muncă.

A menționat că în speță, stabilirea pensiei de urmaș în temeiul Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu este posibilă, deoarece Boris Partolea nu beneficia de pensie pentru limită de vârstă sau de pensie de dizabilitate severă în baza acestei legi, ci de pensie pentru vechime în muncă în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat în cauze de

contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 07 februarie 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost expediată în adresa părților la data de 13 martie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 2777 (f.d. 93), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, după la data de 29 martie 2019 de Casa Națională de Asigurări Sociale, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu